PATVIRTINTA
Klaipėdos jūrų kadetų gimnazijos direktoriaus
2026 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V1-113

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO KLAIPĖDOS JŪRŲ KADETŲ GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dirbtinio intelekto naudojimo Klaipėdos jūrų kadetų gimnazijoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja dirbtinio intelekto priemonių naudojimą Klaipėdos jūrų kadetų gimnazijoje (toliau – Gimnazija) mokymo, mokymosi bei administravimo tikslais.

2. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2026 m. parengtomis Dirbtinio intelekto naudojimo bendrojo ugdymo mokyklose gairėmis (toliau – Gairės).

3. Aprašas taikomas visiems Gimnazijos bendruomenės nariams – mokiniams, mokytojams, administracijos darbuotojams ir kitiems ugdymo procese dalyvaujantiems asmenims. Aprašo nuostatos apima visų tipų dirbtinio intelekto įrankių ir programinės įrangos naudojimą mokymosi, mokymo, vertinimo, administravimo ir kituose su ugdymu susijusiuose Gimnazijos procesuose.

4. Apraše naudojamos sąvokos:

4.1. Dirbtinis intelektas **(angl.** ***artificial intelligence*****)** (toliau – DI) – tai technologijos sritis, kurioje kuriami kompiuteriniai algoritmai, galintys atlikti užduotis, įprastai reikalaujančias žmogaus intelekto. Jie apima, bet neapsiriboja kalbos supratimu, mokymusi, problemų matymu ar sprendimų priėmimu. DI algoritmai mokomi naudojant didelius duomenų kiekius ir įvairias mokymo strategijas, kad galėtų atpažinti raštą, kalbėti, vertinti ir kt.

4.2. DI generatyvinis modelis – tai DI modelių kategorija, kuri ne tik analizuoja ir interpretuoja duomenis, bet ir geba generuoti naujus duomenis, panašius į išmoktą informaciją. Šie modeliai mokomi naudojant statistinius metodus, tokius kaip dirbtiniai neuroniniai tinklai, kad suvoktų ir atkartotų duomenų struktūras. Technologinė pažanga leidžia DI generatyvinius modelius integruoti į įvairias aplikacijas – nuo mobiliųjų programėlių iki kompleksinių mokslinių tyrimų sistemų.

4.3. DI priemonė – bet kokie skaitmeniniai sprendimai, paremti DI technologijomis (įskaitant, bet neapsiribojant DI sistemomis ir bendrosios paskirties DI generatyviniais modeliais, kurie yra apibrėžti ir reglamentuojami ES DI akte ir (arba) dokumentuose).

4.4. Akademinis sąžiningumas – principų ir vertybių visuma, užtikrinanti, kad akademinėje veikloje būtų gerbiamas intelektinis sąžiningumas. Tai reiškia darbų originalumą, teisingą šaltinių nurodymą, nesinaudojimą neleistina pagalba vertinimo metu ir atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimą. DI kontekste akademinis sąžiningumas reikalauja aiškiai atskleisti, kur panaudotos DI priemonių gautos idėjos ar turinys, bei vengti pateikti DI sukurtą darbą kaip savo.

4.5. Plagiarizmas – kito asmens (ar DI sistemos) idėjų, tekstų ar kūrinių pateikimas kaip savo, nenurodant šaltinio. Naudojant DI, plagiarizmas gali pasireikšti, kai mokinys pateikia DI sukurtą atsakymą ar jo dalį neatskleidęs, jog tai nėra jo paties ranka parašytas tekstas. Pagal IB gaires, neatskleistas DI indėlis prilyginamas šaltinio neįvardijimui ir yra akademinio nesąžiningumo forma (Academic integrity policy).

4.6. ***Atskleidimas (DI naudojimo)*** – aiškus nurodymas mokinio ar mokytojo darbe, kad tam tikra dalis turinio sukurta pasitelkiant DI įrankį. Atskleidimas paprastai atliekamas cituojant tekstą, pažymint DI sukurtą vaizdą ar diagramą bei pateikiant nuorodą į naudotą įrankį literatūros sąraše. *Pavyzdžiui, pratarmėje arba išnašoje gali būti nurodoma: „Šio darbo 2 skyriuje idėjoms generuoti pasinaudota ChatGPT įrankiu (OpenAI, 2025).“*

5. DI generatyviniai modeliai ugdymo procese gali būti naudojami šiais tikslais:

5.1. individualizuojant mokymą(si) – DI generatyviniai modeliai gali kurti pritaikytas mokymo(si) medžiagas, atsižvelgiant į besimokančiojo mokymosi stilių, lygį ir domėjimosi sritis;

5.2. interaktyvioms užduotims ir simuliacijoms – DI generatyviniai modeliai gali generuoti interaktyvias užduotis ir simuliacijas, kurios padeda besimokantiems geriau suprasti sudėtingas sąvokas.

6. DI naudojamas kaip pagalbinė priemonė, o ne kaip lygiavertė žmogaus sprendimui.

7. Ugdymo procese leidžiama naudoti tik:

7.1. DI priemones, kurios yra įtrauktos į Gimnazijos direktoriaus patvirtintą Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą;

7.2. asmenines paskyras be mokinių asmens duomenų.

II. DI NAUDOJIMO PRINCIPAI GIMNAZIJOJE

8. Siekiant etiškai ir efektyviai naudoti DI, visos suinteresuotos šalys savo veikloje turi laikytis toliau išdėstytų principų:

8.1. sistemiškumo ir tvarumo – skaitmeninių kompetencijų ugdymas yra ilgalaikė strategija, o ne pavienės iniciatyvos;

8.2. skaidrumo ir atvirumo – aišku, kad naudojamas DI ir kam jis naudojamas;

8.3. saugumo ir privatumo – ugdymo procese naudojamos tik tos DI priemonės, kurios yra įtrauktos į Gimnazijos direktoriaus patvirtintą Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą, neįvedami jautrūs ar identifikuojantys asmens duomenys;

8.4. žmogaus priežiūros – DI rezultatai visada peržiūrimi ir vertinami žmogaus;

8.5. etikos ir pagarbos – žmogus užtikrina ir atsako, kad DI priemonės sugeneruotas turinys nekurstytų stereotipų, nepažeistų žmogaus orumo ir neskleistų diskriminuojančių nuostatų;

8.6. akademinio sąžiningumo – DI negali pakeisti mokinio savarankiško darbo;

8.7. į žmogų orientuoto DI ir atsakingo jo taikymo – technologijos papildo, o ne pakeičia žmogiškąjį ryšį ir kritinį mąstymą, DI padeda mokytis, bet nemąsto už žmogų;

8.8. socialinės naudos ir tikslingumo – DI naudojamas tik ten, kur jis suteikia aiškią pridėtinę vertę mokymui ar mokymuisi.

8.9. amžiaus tinkamumo – atsižvelgiama į mokinių amžių ir brandą.

III. LEISTINOS DI NAUDOJIMO PRAKTIKOS

9. Gimnazija skatina kurti mokymosi aplinką, kurioje DI įrankiai padeda mokymuisi, bet nepakeičia paties mokymosi proceso. Žemiau pateikiamos leistinos, skatintinos DI naudojimo praktikos mokiniams ir mokytojams:

9.1. ***Informacijos paieška ir mokymosi pagalba***. Mokiniai gali naudoti DI pokalbių sistemas (pvz., ChatGPT) siekdami suprasti sudėtingas sąvokas, rasti idėjų ar gauti paaiškinimų sudėtingais klausimais. DI gali veikti tarsi papildomas mokytojas, suteikiantis pagalbinių paaiškinimų ar pateikiantis diskusinių klausimų. Svarbu, kad mokiniai šią pagalbą vertintų kritiškai, lygiai kaip naudodamiesi enciklopedijomis ar interneto paieška;

9.2. Kūrybiškumo skatinimas. DI priemonės gali pasitarnauti generuojant idėjas projektams, rašiniams ar kūrybiniams darbams. Pavyzdžiui, mokinys gali paprašyti DI pasiūlyti rašinio temų sąrašą tam tikra tema ar padėti sugalvoti eksperimento idėją. Šis procesas turėtų būti panaudotas kaip starto taškas mokinio kūrybiniam mąstymui – gavęs idėjų, mokinys turi jas plėtoti pats;

9.3. Kalbinė pagalba. Mokiniai ir mokytojai gali naudoti DI paremtus vertėjus ar rašybos bei gramatikos tikrinimo įrankius (pvz., „DeepL“, „Grammarly“) siekiant patobulinti užsienio kalba rašomus darbus ar išmokti taisyklingesnės kalbos. Tai priimtina, jei rezultatas naudojamas mokymuisi (pvz., suprasti klaidas ir jas ištaisyti). Vertimo atveju rekomenduojama sutikrinti rezultatą, nes automatinis vertimas ne visada perteikia tikslią prasmę;

9.4. Individualizuotas mokymasis. DI priemonės gali padėti pritaikyti mokymosi medžiagą individualiems poreikiams. Pavyzdžiui, mokytojas gali naudoti DI platformą, kuri, atlikusi mokinio žinių įvertinimą, pasiūlo papildomas užduotis ar paaiškinimus, atsižvelgiant į mokinio stipriąsias ir silpnąsias puses. Gimnazija leidžia tokias platformas testavimo ir mokymosi tikslais, jei užtikrinama duomenų apsauga;

9.5. Formuojamasis vertinimas ir grįžtamasis ryšys. Mokytojai gali taikyti DI įrankius, teikiančius automatinį grįžtamąjį ryšį mokiniams. Pavyzdžiui, tam tikros programos gali patikrinti programavimo užduoties kodą ar matematikos sprendimą ir pateikti mokiniui užuominas. Šis grįžtamasis ryšys padeda mokiniui laiku sužinoti, kur jis daro klaidų, ir pasitaisyti. Mokytojas turėtų prižiūrėti tokį procesą, kad DI komentarai būtų teisingai suprasti;

9.6. Pamokų pasirengimas ir mokymo priemonės. Mokytojai gali naudoti DI (pvz., pokalbių modelius ar turinio generavimo įrankius) pamokų planavimui, užduočių kūrimui ar mokymo medžiagos parengimui. Pavyzdžiui, mokytojas gali paprašyti DI sugeneruoti diskusinių klausimų sąrašą tam tikra tema arba rasti papildomų pavyzdžių aiškinant sudėtingą sąvoką. Tai leidžiama, su sąlyga, kad mokytojas peržiūri ir patikrina DI sugeneruotą medžiagą, ją koreguoja pagal mokinių poreikius ir užtikrina, jog medžiaga atitinka ugdymo programos tikslus bei vertybes;

9.7. Administracinė pagalba. Administracijos darbuotojai ir mokytojai gali pasitelkti DI rutininėms užduotims palengvinti – pavyzdžiui, automatizuoti duomenų analizę (mokinių pažangumo ataskaitoms rengti), sudaryti tvarkaraščius, generuoti suvestines iš apklausų. Toks naudojimas efektyvina darbą, suteikdamas daugiau laiko tiesioginei pedagoginei veiklai. Svarbu patikrinti DI pateiktus rezultatus (pvz., ar duomenų analizė tiksli) prieš priimant sprendimus;

9.8. Tyrinėjimas ir eksperimentavimas. Gimnazija skatina bendruomenės narius tyrinėti naujas DI technologijas ugdymo kontekste. Mokiniai informacinių technologijų pamokose gali kurti paprastus DI modelius ar testuoti esamus, kad geriau suprastų, kaip veikia ši technologija. Mokytojai raginami dalintis gerąja patirtimi, kaip DI gali padėti ugdyme;

10. Leistinas DI naudojimas yra tas, kuris papildo ir praturtina mokymosi patirtį, o ne perima mokinio darbą. Bet kuriuo atveju galutinė atsakomybė už mokymosi rezultatus tenka pačiam mokiniui.

IV. NELEISTINOS DI NAUDOJIMO PRAKTIKOS

11. Norint išlaikyti akademinį sąžiningumą ir užtikrinti, kad DI naudojimas tarnautų mokymuisi, o ne kenktų jam, Gimnazijoje griežtai draudžiamos šios DI naudojimo praktikos: •

11.1. ***Neatskleistas darbų atlikimas už mokinį*****.** Griežtai draudžiama pateikti DI sugeneruotą darbą (ar jo dalį) kaip savo. Tai apima namų darbus, projektus, esė, laboratorinius darbus ar bet kokias kitas užduotis, skirtas mokiniui atlikti pačiam. Mokinio darbas turi atspindėti jo paties supratimą, o DI sugeneruotas tekstas negali būti laikomas originaliu mokinio darbu be tinkamo atskleidimo. Neatskleidus DI indėlio, tai vertinama kaip akademinis nusižengimas (plagiarizmas);

11.2. Vertinimo užduočių sprendimas naudojant DI. Per kontrolinius, egzaminus ar bet kokias vertinimo situacijas, kuriose draudžiama išorinė pagalba, mokinys negali naudotis DI įrankiais. Pavyzdžiui, pamokinio kontrolinio metu naudotis telefonu su DI programa yra tiek pat neleistina, kiek naudotis paruoštukais. Jei užduoties sąlygose aiškiai nenurodyta, kad DI galima pasinaudoti, laikoma, kad tokia pagalba draudžiama. Mokytojas turi teisę tikrinti, ar mokinys nesinaudojo neleistinomis priemonėmis (pvz., paprašyti paaiškinti sprendimo eigą);

11.3. Piktnaudžiavimas DI generuojant netinkamą turinį. Draudžiama naudoti DI kenkėjiškam ar neetiškam turiniui kurti Gimnazijos aplinkoje. Tai apima bandymus su DI kurstyti patyčias (pvz., generuoti užgaulius tekstus apie kitą asmenį), kurti melagingus gandus, apgaudinėti kitus mokinius (pvz., pasinaudojant DI sukurti netikrą mokytojo pranešimą). Taip pat neleidžiama generuoti turinio, kuris pažeidžia bendras moralės ar teisės normas (pvz., nešvankybių, neapykantos kalbos). Tokie veiksmai prasilenkia su Gimnazijos vertybėmis ir užtraukia drausminę atsakomybę;

11.3. Visiškas pasikliovimas DI atliekant kūrybines užduotis. Nors DI gali padėti idėjomis, neskatinama, kad mokiniai visą kūrybinį procesą perduotų DI priemonėms. Pavyzdžiui, jei užduotis – sukurti esė, net ir nurodžius šaltinius, neturi būti taip, kad DI sugeneruoja 80–100 % teksto, o mokinys minimaliai jį paredaguoja. Toks darbas neatskleidžia mokinio mąstymo ir supratimo, todėl gali būti įvertintas labai žemu balu arba visai neįskaitytas. Užduočių esmė – mokinio mokymasis, todėl neleistinomis praktikomis laikome ir tuos atvejus, kai, nors formaliai nurodomas DI indėlis, mokinys faktiškai neatlieka intelektinio darbo (pvz., parašo vien įžangą, o likusį tekstą sugeneruoja DI);

11.4. Mokytojo darbo pakeitimas DI be priežiūros. Mokytojams draudžiama visiškai pasikliauti DI generuojant mokomąją medžiagą ar vertinant mokinių darbus, nes netikrintas DI turinys gali būti klaidinantis ar neteisingas. Pvz., negalima aklai naudoti DI sugeneruotų testų klausimų jų neperžiūrėjus – DI gali suklysti faktuose ar pateikti netinkamus klausimus. Taip pat negalima leisti DI savarankiškai vertinti esė ar kitų atvirų užduočių be mokytojo įsikišimo, nes tai keltų grėsmę vertinimo patikimumui ir teisingumui;

11.5. Privatumo pažeidimai naudojant DI. Draudžiama į DI sistemas kelti konfidencialią informaciją apie mokinius, darbuotojus ar mokyklos veiklą. Pvz., negalima DI įrankiui pateikti viso klasės mokinio asmens dosjė ar neskelbtinų duomenų tikintis, kad DI atliks analizę. Taip pat negalima viešai dalintis mokinio darbo (pvz., esė) DI platformose be jo sutikimo. Visi privalo saugoti duomenų privatumą ir laikytis BDAR (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) reikalavimų;

11.6. Amžiaus ribojimų ir naudojimo sąlygų nepaisymas. Daugelis viešai prieinamų DI įrankių (pvz., ChatGPT) turi amžiaus apribojimus (dažnai nuo 13 arba 18 metų) ir naudojimo sąlygas. Mokiniai negali savavališkai apeiti šių apribojimų (pvz., meluodami apie amžių) naudodamiesi mokyklos įranga ar prisijungimais. Jei mokiniui nėra leistina pagal amžių naudotis tam tikra platforma, jis gali tai daryti tik gavęs tėvų ir Gimnazijos leidimą bei priežiūrą. Mokytojai taip pat turi laikytis įrankių licencinių sąlygų; pvz., jei nemokama DI versija neskirta komerciniam ar mokymo naudojimui, reikia paisyti taisyklių arba ieškoti edukacinės licencijos;

11.7. DI naudojimas mokinių vertinimui manipuliuoti. Visi veiksmai, kuriais siekiama dirbtinai pagerinti ar pabloginti mokinio vertinimą pasitelkus DI, yra draudžiami. Tai apima bandymus apeiti plagiarizmo patikras (pvz., redaguoti DI sugeneruotą tekstą vien tam, kad neaptiktų plagijavimo patikros sistema) ar atvirkščiai – nepagrįstai apkaltinti kitą mokinį plagiarizmu remiantis netiksliu DI įrankio (pvz., automatinio AI turinio detektoriaus) parodymu. Gimnazija laikosi pozicijos, kad žmogaus profesionalo sprendimas (mokytojo, administracijos) yra viršesnis nustatant akademinio nusižengimo faktą, ir nebus pasikliaujama vien programinės įrangos signalu be nuodugnios analizės.

12. Aukščiau išvardytos praktikos laikomos nesuderinamomis su Gimnazijos vertybėmis. Jų atvejai bus traktuojami kaip drausminiai pažeidimai. Kiekvienas bendruomenės narys turi suvokti, kad DI – galingas įrankis, tačiau jo netinkamas naudojimas gali turėti rimtų pasekmių akademinei reputacijai ir asmeniniam tobulėjimui.

13. Pastaba dėl duomenų anonimiškumo. Keldami turinį į bet kokias dirbtinio intelekto platformas, privalote įsitikinti, kad visi asmeniniai ar jautrūs duomenys yra pašalinti arba pakeisti bendriniais žymenimis; kitaip tariant, duomenis būtina nuasmeninti, kad jokios tapatybės detalės nebūtų atskleistos. Nuotraukos nekeliamos.

V. GIMNAZIJOJE LEIDŽIAMŲ NAUDOTI DI PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

14. Aprašo 1 priede, atsižvelgus į Gairių 1 priede pateiktą rekomendacinį DI priemonių pavyzdinį sąrašą, yra pateikiamas Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašas (toliau – Sąrašas), kuriame prie kiekvienos DI priemonės yra nurodoma jos naudojimo pradžia, priemonės pavadinimas, aprašas / taikymo sritis / ribojimai, tipas, rekomendacijos bei kokia apimtimi gali būti naudojama DI priemonė (ugdymo procese, Gimnazijos veiklos administravimo procesuose ar administracijos darbuotojų, mokytojų ir mokinių DI skaitmeninėms kompetencijoms ugdyti).

15. Sąrašo sudarymo ir keitimo etapai:

15.1. I etapas. Pasiūlymą įtraukti naują DI priemonę į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą gali bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys (pateikiamas pasiūlymas, nurodant informaciją, kas, kokiais atvejais ir kokiu tikslu naudos siūlomą DI priemonę);

15.2. II etapas. Gimnazijos direktoriaus paskirtas atsakingas asmuo arba Gimnazijos direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė įvertina siūlomos DI priemonės naudojimo rizikas, remiantis Gairių III skyriaus 3 dalyje pateiktais kriterijais. Atlikęs vertinimą atsakingas asmuo arba darbo grupė Gimnazijos direktoriui pateikia vertinimo išvadas ir pasiūlymus dėl siūlomos DI priemonės įtraukimo arba neįtraukimo į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą. Tam tikros DI priemonės taip pat gali būti siūlomos įtraukti tik bandomajam laikotarpiui naudoti;

15.3. III etapas. Atsižvelgdamas į atsakingo asmens arba darbo grupės pateiktas išvadas ir pasiūlymus, Gimnazijos direktorius tvirtina Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą ir jo pakeitimus;

15.4. IV etapas. Patvirtintas Sąrašas gali būti keičiamas:

15.4.1 kai gaunamas bet kurio Gimnazijos bendruomenės nario pasiūlymas dėl naujos DI priemonės įtraukimo (pateikiama informacija apie siūlomą įtraukti DI priemonę);

15.4.2. kai gaunamas bet kurio Gimnazijos bendruomenės nario pasiūlymas dėl DI priemonės išbraukimo (pateikiama pagrindžianti informacija);

15.4.3. remiantis DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatais.

16. Sąrašo privaloma peržiūra atliekama:

16.1. ne rečiau kaip vieną kartą per 12 mėnesių;

16.2. pasikeitus DI funkcionalumui, duomenų tvarkymo sąlygoms, teisiniam reguliavimui, tiekėjui ar licencijai.

17. Peržiūros metu vertinama ar:

17.1. DI priemonė vis dar būtina ugdymo tikslams;

17.2. nepadidėjo rizika mokiniams;

17.3. išlieka BDAR ir ES DI akto atitiktis.

VI. DI PRIEMONIŲ NAUDOJIMO STEBĖSENA

18. DI priemonių naudojimo stebėseną vykdo Gimnazijos direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir informacinių technologijų specialistas.

19. Stebėsena apima tik tas DI priemones, kurios yra įtrauktos į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą.

20. DI priemonių naudojimo stebėsena apima šias veiklas:

20.1. rinkti statistinę informaciją apie DI priemonių naudojimo dažnumą ir naudojimo paskirtį;

20.2. rinkti DI priemonių naudotojų grįžtamąjį ryšį ir vertinti, ar DI priemonės naudojimas atitinka lūkesčius (tikslumas, naudingumas, laiko ir (arba) kaštų sutaupymai ir pan.);

20.3. fiksuoti netinkamo veikimo atvejus (incidentus) ir, esant sisteminiams pažeidimams, stabdyti DI priemonės naudojimą;

20.4. siūlyti sprendimus dėl DI priemonės licencijos pratęsimo, nutraukimo ar pakeitimo.

21. DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatai (kartu su pasiūlymais dėl tikslinamųjų veiksmų) bent du kartus per metus pateikiami Gimnazijos direktoriui.

22. Atsižvelgiant į DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatus, gali būti inicijuojamas Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašo keitimas.

VII. DI PRIEMONIŲ NAUDOJIMO ŽYMĖJIMAS

23. Pagrindinės DI turinio atskleidimo nuostatos:

23.1. ***Cituoti DI kaip šaltinį.*** Kaip ir bet kurį kitą šaltinį, DI įrankis cituojamas, jei panaudojamas jo sugeneruotas turinys. Tarkime, jei rašinio dalyje mokinys įtraukė ChatGPT parašytą pastraipą ar pasinaudojo jo idėja, prie tos vietos tekste turėtų būti nuoroda (citata). *Pvz.: (OpenAI ChatGPT, 2025)* arba naudojant išnašą su paaiškinimu apačioje. Citavimo formatas turi atitikti akademinius standartus. Svarbu nurodyti: koks įrankis *(pvz., ChatGPT*), kuri versija ar *data (pvz., 2025-03-26)* ir kokiame kontekste (pvz., atsakant į kokį klausimą, jei tai svarbu);

23.2. ***Pažymėti DI generuotus vaizdus ar kitą turinį.*** Jeigu mokinio darbe naudojamas DI sugeneruotas vaizdas, grafikas, lentelė ar kitas objektas, po juo ar šalia pavadinimo turi būti pateikta informacija, kad tai sukurta DI. Pvz., „*1 pav. DI įrankiu (DALL-E) generuotas paveikslėlis tema „Ląstelės sandara*" ir nurodomas šaltinis literatūros sąraše. Tai padeda atskirti mokinio savarankiškai kurtus objektus (pvz., nupieštas schemas) nuo automatizuotai sugeneruotų;

23.3. ***Aprašyti DI indėlį darbo įvade (jei reikšminga).*** Ilgesniuose projektuose ar rašto darbuose rekomenduojama darbo pradžioje (pvz., įvade arba metodologijos skyriuje) trumpai aprašyti, kaip buvo naudotasi DI priemonėmis. Pavyzdžiui: *„Šio tyrimo metu, analizuojant literatūrą, pasitelkta „Elicit" DI paieškos sistema šaltiniams atrinkti, o baigiamųjų išvadų tikslumui patikrinti konsultuotasi su ChatGPT (rezultatai gauti 2025-03-01, pateikti priede). Visos DI naudotos idėjos cituotos tekste."* Toks paaiškinimas užtikrina visišką skaidrumą;

23.4. ***Išsaugoti pokalbių ar užklausų istoriją.*** Kai įmanoma, mokinys turėtų išsaugoti DI užklausos ir gauto atsakymo išrašą (pvz., PDF failą ar ekrano nuotrauką), ypač jei DI pagalba buvo intensyvi. Tai gali būti paprašyta pridėti prie darbo priedų. Tokia praktika pasitarnauja dviem tikslais: pirma, mokytojas ar kitas vertintojas gali matyti, kokį tiksliai indėlį suteikė DI; antra, mokinys turės įrodymą, kad nepiktnaudžiavo DI (jei, pvz., vėliau kiltų klausimų dėl plagiarizmo, turės savo užklausos įrodymą);

23.4. ***Nesirinkti DI kaip pagrindinio šaltinio turiniui***. Atkreipiame dėmesį, kad DI įrankiai nėra tradiciniai šaltiniai, o veikiau tarpininkai. Tai reiškia, kad literatūros sąraše DI neturėtų pakeisti knygų, straipsnių ar kitų šaltinių. Mokiniai skatinami naudoti DI tyrimams, idėjoms, bet galutiniame darbe remtis patikrintais šaltiniais. Tad jei DI pateikė faktą ar idėją, verta rasti pirminį to fakto šaltinį ir cituoti jį. DI galima cituoti dėl skaidrumo, bet darbai, kurių didžioji dalis šaltinių bus vien DI, bus vertinami kritiškai, nes tai gali rodyti, jog mokinys nepasinaudojo įvairiais informacijos šaltiniais;

23.5. ***Citavimo stiliaus nuoseklumas***. Mokytojas pasirenka vieną citavimo standartą ir jo nuosekliai laikosi visuose darbuose, įskaitant DI citavimą. Mokytojai bibliografijose patikrins, ar DI šaltiniai tinkamai nurodyti. Jei trūksta duomenų (autoriaus, datos ir pan.), reikia vadovautis pasirinkto stiliaus rekomendacijomis, kaip tokius šaltinius nurodyti;

23.6. ***ChatGPT ar kitų modeliukų versijos nurodymas.*** Kadangi DI modeliai laikui bėgant gali keistis (pvz., ChatGPT versijos atnaujinamos), rekomenduojama nurodyti konkrečią versiją ar prieigos datą. Tai svarbu, kad vėliau būtų aišku, kokią informaciją mokinys galėjo gauti tuo metu. Pvz., „ChatGPT 2024 m. sausio 15 d. versija". Jei DI modelis turi numeruotą versiją, ją nurodyti (pvz., GPT-4);

23.7. ***Vertinimo kriterijai dėl DI turinio.*** Mokiniui atskleidus DI naudojimą, jo darbas vis tiek vertinamas pagal nustatytus kriterijus. Tai, kad darbe buvo DI indėlis, nereiškia nei automatinio pažeminimo, nei pagerinimo. Vertinama bus, kaip mokinys integravo DI gautą informaciją: ar teisingai suprato, ar kritiškai įvertino, ar kūrybiškai pritaikė. Darbas, kuris bus vien DI sugeneruotų citatų rinkinys, negaus daug balų, nes neatspindi mokinio supratimo; tačiau darbas, kuriame DI naudotas protingai (pvz., gauta duomenų analizės pagalba, kurią mokinys interpretavo, pacitavo) gali būti įvertintas gerai, nes mokinys parodė informacijos apdorojimo gebėjimus.

VIII. TĖVŲ (GLOBĖJŲ) SUTIKIMAS

24. Atvejai, kai privalomas mokinių iki 18 metų tėvų (globėjų) sutikimas (sutikimo forma pateikiama Aprašo 2 priede) naudoti DI ugdymo procese:

24.1. Kai DI tvarko mokinio asmens duomenis už Gimnazijos ribų:

24.1.1. mokinys registruojamas išorinėje DI platformoje (pvz. ChatGPT, Canva AI, Grammarly, kt.);
24.1.2. naudojama ne Gimnazijos licencija, o vieša / nemokama paskyra;
24.1.3. duomenys perduodami trečiosioms šalims ar už ES ribų.
24.2. Kai naudojami mokinio jautrūs ar didelės rizikos duomenys:
24.2.1. analizuojami mokymosi sunkumai, elgesys, emocijos;
24.2.2. prognozuojama pažanga, rizikos, „profilis“;
24.2.3. apdorojami specialiųjų ugdymosi poreikių duomenys.
24.3. Kai DI naudoja mokinio atvaizdą, balsą, vaizdo / garso įrašus:
24.3.1. DI generuoja ar analizuoja mokinių nuotraukas / vaizdo įrašus;
24.3.2. naudojami balso atpažinimo, avatarų, vaizdo generavimo įrankiai.
24.4. Kai DI priima ar siūlo sprendimus apie mokinį, siūlo ar daro išvadas apie jį:
24.4.1. automatiniai pasiūlymai dėl mokinio lygio, grupės, pažangos;
24.4.2. DI „rekomenduoja“ intervencijas ar sprendimus.
24.5. Kai DI naudojamas ne pagal privalomą ugdymo funkciją:
24.5.1. eksperimentai, pilotai, nauji įrankiai;
24.5.2. papildomos veiklos, konkursai, projektai su DI.
25. Atvejai, kai tėvų sutikimo nereikia:
25.1. Sutikimas nebūtinas, jei visos šios sąlygos tenkinamos:
25.1.1. DI naudojamas mokytojo darbo pasiruošimui (be mokinių duomenų);
25.1.2. naudojama mokyklos licencija (EDU, su DPA);
25.1.3. mokinių duomenys minimalūs, neperduodami trečiosioms šalims, nenaudojami modelio mokymui;
25.1.4. DI nevertina automatiškai ir neprofiliuoja mokinių;
25.1.5. naudojimas pagrįstas ugdymo funkcija.

IX. DUOMENŲ APSAUGA IR SAUGUMAS

26. Gimnazija nenaudoja DI įrankių, kurie:
26.1. neturi aiškaus tiekėjo;
26.2. neteikia Europos Sąjungos Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 2016/679 atitikties ar kitų duomenų apsaugos dokumentų;
26.3. renka duomenis be galimybės juos kontroliuoti.
27. Jei naudojamas Gimnazijos DI įrankis:
27.1. sudaroma duomenų tvarkymo sutartis;
27.2. taikomos prieigos ir saugumo priemonės.

X. ATSAKOMYBĖ

28. Naudotojų atsakomybė:
28.1. Asmuo, skelbiantis ar naudojantis DI generatyvinio modelio sugeneruotus rezultatus, atsako už galutinio rezultato turinį ir kokybę.
28.2. DI generatyvinių modelių naudojimas privalo būti aiškiai nurodytas.
29. Gimnazijos administracijos atsakomybė:
29.1. užtikrinti vidaus dokumentų, kuriuose apibrėžtos DI ir DI generatyvinių modelių naudojimo ugdymo procese sąlygos, atnaujinimą pagal poreikį;
29.2. užtikrinti nuolatinę pagalbą ir paramą mokytojams ir mokiniams DI naudojimo klausimais, organizuojant periodiškus kompetencijų tobulinimo renginius.
30. Mokytojų atsakomybė:

30.1. mokytojas, ugdymo procese naudojantis DI, privalo patikrinti DI sugeneruotą turinį;

30.2. mokytojas atsako už DI sugeneruoto turinio tikslumą, etiškumą ir atitiktį ugdymo programoms;

30.3. mokytojas paaiškina mokiniams, kada ir kaip leidžiama naudoti DI pamokoje, aptaria etišką ir efektyvų DI generatyvinių programų naudojimą dalyko mokymosi procese.

31. Mokinių atsakomybė:

31.1. DI generatyvinius modelius naudoti atsakingai ir etiškai;

31.2. jei leidžiama naudoti DI ir DI generatyvinius modelius ugdymo procese, atskleisti šio naudojimo faktą.

1 BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Aprašas skelbiama viešai gimnazijos interneto svetainėje.

33. Gimnazijos mokytojai, klasių auklėtojai, švietimo pagalbos specialistai su Aprašu ir jos pakeitimais supažindinami per dokumentų valdymo sistemą „Avilys“.

34. Mokiniai su Aprašu supažindinami naujų mokslo metų pirmos klasės valandėlės metu.

Dirbtinio intelekto naudojimo Klaipėdos jūrų kadetų gimnazijoje tvarkos aprašo
1 priedas

GIMNAZIJOJE LEIDŽIAMŲ NAUDOTI DI PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Naudojimo pradžia	Priemonės pavadinimas	Aprašas / taikymo sritis / ribojimai	Tipas	Taikymo apimtis
I.	**Teksto kūrimo priemonės**				
1.	2026-	Microsoft Copilot	Teksto generavimas, analizė, pagalba mokytojams ir mokiniams. Ribojamas savarankiškas atsiskaitymų rašymas.	Generatyvus DI asistentas	Pamokų planų rengimas mokytojams; Tekstų santraukos ir paaiškinimai mokiniams; Pagalba sprendžiant matematikos ar programavimo užduotis; Duomenų analizė (pvz., Excel grafikai, tendencijos); Diferencijuotų užduočių kūrimas skirtingiems mokinių lygiams; Administracinių dokumentų rengimas gimnazijoje.
2.	2026-	Google Gemini	Mokymosi paaiškinimai, idėjų generavimas, dokumentų analizė. Reikia tikrinti sugeneruotų tekstų tikslumą.	Generatyvus DI asistentas	Mokymosi medžiagos paaiškinimas paprastesne kalba; Tyrimų ir projektų idėjų generavimas; Didelių tekstų analizė ir santrauka; Integracija su Google Docs / Classroom; Vaizdų ir multimedijos turinio generavimas; Gali veikti kaip „mokymosi asistentas“ ir padėti analizuoti turinį bei automatizuoti užduotis.
3.	2026-	ChatGPT (OpenAI)	Tekstų kūrimas, paaiškinimai, programavimo pagalba.	Generatyvus DI asistentas	Gali būti naudojamas sudėtingoms temoms paaiškinti paprastesne kalba ir mokinių klausimams atsakyti; tinka idėjoms generuoti, tekstų planams kurti

			Naudojimas turi būti prižiūrimas, kad mokiniai nepateiktų DI sugeneruotų darbų kaip savo. Draudžiama kelti konfidencialius duomenis ir naudoti įrankį atsiskaitymų metu be leidimo.		ir gramatikos ar stiliaus patarimams teikti. Įrankis gali padėti mokantis programavimo, analizuojant kodą ir aiškinant matematikos sprendimo žingsnius. Mokytojai gali jį naudoti pamokų planų, diferencijuotų užduočių ir grįžtamojo ryšio juodraščiams rengti. Naudingas įtraukiąjam ugdymui, supaprastinant tekstus ir individualizuojant instrukcijas.
II.	**Vertimo ir kalbos mokymosi priemonės**				
1.	2026-	DeepL	Aukštos kokybės tekstų vertimas; Netinka kaip vienintelis vertinimo šaltinis.	Vertimo DI	Užsienio kalbų mokymasis; Tekstų vertimo tikrinimas; Daugiakalbių mokinių integracija; Tarptautinių projektų komunikacija; Mokytojų parengtų tekstų vertimas.
2.	2026-	Google Translate	Greitas vertimas ir tarimo pagalba; vertimus būtina tikrinti.	Vertimo DI	Greitas žodžių ar sakinių vertimas pamokose; Klausymo ir tarimo pratimai.
3.	2026-	Microsoft Translator	Tiesioginis vertimas, subtitrai pamokose.	Vertimo DI	Daugiakalbės pamokos; Bendravimas su tėvais kitomis kalbomis; Mokyklos renginių vertimas realiu laiku.
III.	**Vaizdų kūrimo ir redagavimo priemonės**				
1.	2026-	Microsoft Copilot Image Creator	Vaizdų generavimas projektams; būtina aptarti autorių teises.	Vaizdų generavimo DI	Iliustracijų kūrimas projektams; Kūrybinio rašymo vizualizacija; Plakatų ir skaidrių grafika; STEAM veiklos (pvz., koncepcijų vizualizavimas).
2.	2026-	Canva su DI funkcijomis	Prezentacijos, plakatai, infografikai; stebėti autorystę.	Dizaino ir generatyvus DI	Prezentacijų kūrimas; Plakatų ir infografikų dizainas; Vaizdų generavimas pamokoms; Vaizdo įrašų kūrimas projektams; Skaitmeninio raštingumo ugdymas.

3.	2026-	Adobe Express (DI įrankiai)	Vizualų kūrimas, teksto efektai. Būtina laikytis turinio etikos.	Dizaino ir generatyvus DI	Unikalių vizualų generavimas iš tekstinių užklausų; Teksto efektų kūrimas; Socialinių tinklų grafika mokyklos komunikacijai; Kūrybiniai projektai dailės pamokose; Leidžia kurti individualizuotus vaizdus pamokoms.
IV.	**Mokymosi ir testavimo priemonės**				
1.	2026-	Kahoot! AI	Automatinis viktorinų kūrimas. Mokytojas turi peržiūrėti DI sugeneruotus klausimus prieš naudojimą.	Vertinimo / testavimo DI	Viktorinos ir testų klausimų generavimas; Formuojamasis vertinimas pamokų metu; Greita mokinių žinių patikra; Diferencijuotų klausimų kūrimas; Mokinių įsitraukimo didinimas per žaidimus.
2.	2026-	Quizizz AI	Testų generavimas ir diferencijavimas. Būtina turinio kokybės patikra.	Vertinimo / testavimo DI	Automatizuotas testų kūrimas; Namų darbų viktorinos; Mokinių pažangos stebėsena; Individualizuotų užduočių generavimas; Formuojamasis vertinimas.
3.	2026-	Moodle DI papildiniai	Personalizuotas mokymas, analitika. Būtina laikytis BDAR ir mokinių asmens duomenų apsaugos.	Mokymosi platformos DI	Personalizuotų mokymosi kelių kūrimas; Mokymosi analitika ir pažangos prognozės; Automatinės rekomendacijos mokiniams; Užduočių generavimas mokytojams; Mokymosi sunkumų identifikavimas
4.	2025-	EditAI	Automatinis pamokų planų kūrimas.	Mokymosi platformos DI	Švietimo technologijų platforma, sukurta padėti mokytojams greičiau ir lengviau rengti pamokų turinį ir projektus.

V.	**Programavimo ir STEM DI įrankiai**				
1.	2026-	Scratch su DI moduliais	Programavimo ir kūrybos ugdymas. Būtina mokytojo priežiūra jaunesniems mokiniams. Ypač tinkama pradiniam ir progimnaziniam ugdymui.	Edukacinis programavimo DI	Programavimo pagrindų mokymas; Kūrybiniai projektai (žaidimai, animacijos); Supažindinimas su DI pagrindais; STEAM veiklos; Loginio mąstymo ugdymas.
2.	2026-	GitHub Copilot (mokytojams)	Programavimo pagalba. Neturėtų pakeisti mokinio savarankiško kodavimo vertinamuose darbuose.	Programavimo DI asistentas	Programavimo mokymasis su paaiškinimais; Kodo pavyzdžių generavimas; Sintaksės pagalba; Programavimo projektų prototipavimas; Programavimo klaidų analizė.
3.	2026-	WolframAlpha	Matematiniai skaičiavimai ir vizualizacijos. Riboti naudojimą atsiskaitymų metu be mokytojo leidimo.	Skaičiavimo DI	Matematikos sprendimų tikrinimas; Grafinių vaizdų braižymas; Duomenų analizė; Fizikos ir chemijos skaičiavimai; Tyrimo duomenų interpretacija.
VI.	**DI priemonės specialiųjų poreikių mokiniams**				
1.	2026	Microsoft Learning Tools	Skaitymo, rašymo, prieinamumo pagalba. Plačiai rekomenduojama įtraukiajam ugdymui.	Prieinamumo DI	Skaitymo ir rašymo pagalba; Teksto supratimo gerinimas; Įtraukusis ugdymas specialiųjų poreikių mokiniams; Dėmesio ir kalbos įgūdžių stiprinimas; Individualizuotos mokymosi aplinkos kūrimas.
2.	2026-	Immersive Reader	Teksto skaitymo ir supratimo gerinimas.	Prieinamumo DI	Teksto skaitymas balsu; Skaitymo supratimo gerinimas; Kalbų mokymasis; Pagalba disleksiją turintiems mokiniams; Teksto formatavimo pritaikymas.

3.	2026-	Speech-to-text / Text-to-speech įrankiai	Kalbos atpažinimas, diktavimas. Reikia užtikrinti privatumo apsaugą įrašant balsą.	Prieinamumo DI	Diktavimo užduotys; Rašymo sunkumų turinčių mokinių pagalba; Interviu ar pamokų transkribavimas; Prieinamumo didinimas; Greitas pastabų fiksavimas.
VII. Administracinės DI priemonės (mokytojams ir administracijai)					
1.	2026-	Microsoft 365 DI funkcijos	Dokumentų kūrimas, analizė, automatizavimas. Reikia akademinio sąžiningumo kontrolės.	Produktyvumo DI	Dokumentų santraukos ir kūrimas; Duomenų analizė Excel aplinkoje; Prezentacijų generavimas; Administracinių užduočių automatizavimas; Bendradarbiavimo gerinimas.
2.	2026-	Google Workspace DI funkcijos	Dokumentų generavimas, el. pašto pagalba. Būtina mokyti kritiškai vertinti DI sugeneruotą turinį.	Produktyvumo DI	Tekstų juodraščių kūrimas Docs aplinkoje; El. laiškų rengimas Gmail; Skaičiuoklių analizė; Bendradarbiavimo dokumentuose palengvinimas; Mokymosi medžiagos rengimas.
3.	2025-	Nexos.ai (bandomoji versija iki gegužės mėn.)	Tekstų kūrimas, paaiškinimai, programavimo pagalba. Naudojasi tik mokytojai. Draudžiama kelti konfidencialius duomenis.	Generatyvus DI asistentas	Gali būti naudojamas sudėtingoms temoms paaiškinti paprastesne kalba ir mokinių klausimams atsakyti; tinka idėjoms generuoti, tekstų planams kurti ir gramatikos ar stiliaus patarimams teikti. Įrankis gali padėti mokantis programavimo, analizuojant kodą ir aiškinant matematikos sprendimo žingsnius. Mokytojai gali jį naudoti pamokų planų, diferencijuotų užduočių ir grįžtamojo ryšio juodraščiams rengti.

Dirbtinio intelekto naudojimo Klaipėdos jūrų kadetų gimnazijoje tvarkos aprašo
2 priedas

TĖVŲ (GLOBĖJŲ) SUTIKIMAS
DĖL DIRBTINIO INTELEKTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO UGDYMO PROCESE

Aš, _____
(vardas, pavardė)

esantis (-i) mokinio _____
(vardas, pavardė, klasė)

tėvas / motina / globėjas (-a),
(pabraukti)

patvirtinu, kad esu informuotas (-a) apie mano vaiko duomenų tvarkymą naudojant dirbtinio intelekto (DI) priemones mokykloje.

Patvirtinu, kad man žinoma:

- ✓ kokios DI priemonės gali būti naudojamos;
- ✓ kokiu tikslu jos taikomos (ugdymo, analizės, pilotinės veiklos);
- ✓ kokie vaiko duomenys gali būti tvarkomi;
- ✓ kad sprendimus dėl vaiko visada priima žmogus, o ne DI;
- ✓ kad duomenys nebus naudojami DI modelių mokymui be atskiro leidimo;
- ✓ kad duomenys tvarkomi laikantis BDAR (ES) 2016/679 ir ES DI akto (2024/1689).

SUTINKU, kad mano vaikas dalyvautų ugdymo veiklose, kuriose naudojamos DI priemonės, įskaitant (pažymėti, jei taikoma):

☐ mokymosi pažangos analizę
☐ vaizdo / garso medžiagos naudojimą
☐ individualizuotų rekomendacijų teikimą
☐ pilotinius ar bandomuosius DI projektus
☐ **NESUTINKU**, kad mano vaiko duomenys būtų tvarkomi DI priemonėmis.

Esu informuotas (-a), kad:

- sutikimą galiu **bet kada atšaukti** raštu;
- vaiko teisės užtikrinamos pagal BDAR 12–23 str.;
- asmens duomenų tvarkymo klausimais galiu kreiptis į mokyklos duomenų apsaugos specialistą.

Data: _____

Parašas: _____